

Erkki Riihipappi

Lukiessani vuoden 1956 Virittäjästä (s. 376—) ILMAR TALVEN mielenkiintoista kirjoitusta 'Riihipappi' muistui mieleeni, että tutkiessani 1930-luvulla Jääsken ja Lappeen kihlakuntien talojen omistusvaiheita olin nähnyt sikäläisissä 1500- ja 1600-lukujen veroluetteloissa sukunimen Riihipappi. Muistiinpanoistani en kuitenkaan löytänyt tarvittavaa lähdeviitettä, joten silmäilin uudestaan joukon noita veroluetteloita, mutta tuloksetta. Nyt vasta äsken tavatessani arkistonhoitaja Veikko Mattilan pätkähti päähäni, että olin aikoinaan hänen kanssaan keskustellut Riihipapeista, ja tiedustelin, sattuiiko hän muistamaan, missä pitäjässä sen nimisiä henkilöitä muinoin oli asustanut. Hän osasikin heti sanoa, että ainakin Virolahden pitäjän Ravijoen kylässä niitä oli ollut.

Sieltähän sitten löytyikin yksi Riihipappi. Erään sanotussa kylässä sijainneen autiotalon kohdalle on näet vuosina 1600—1608 merkitty Erkki Riihipappi (Riihipappi, Riihipappi, riihipappi, riihipappi), joka tarkoittaa taloa viimeksi ennen sen autioitumista pitänyttä isäntää. Vuoden 1600 taakse ei tämän Erkin jälkiä valitettavasti kuitenkaan voida seurata, koska vuoden 1599 ja sitä edeltäneiden vuosien maakirjoissa ja autiotaloluetteloissa mainitaan monen Ravijoen talon kohdalla Erkki-nimisiä isäntiä, joiden sukunimiä ei ole pantu näkyviin ja joista sen vuoksi on mahdotonta tietää, kuka heistä oli meidän Erkkimme. Vuoden 1609 kirjoissa taas kylän henkilönnimistö on jälleen siinä määrin uudistettu, ettei näytä selviävän, minkä niminen isäntä kysymyksessä olevan talon kohdalle nyt on merkitty.¹

Joka tapauksessa tämä yksikin suomalainen Riihipappi, jonka nimi mainitaan 1600-luvun alussa mutta joka on ollut talollisena Virolahden Ravijoen kylässä jo 1500-luvun puolella, heikentää Ilmar Talven olettamusta, jonka mukaan koko riihipappi-nimitys olisi saapunut Virosta Suomeen vasta 1600-luvun baltiansaksalaisten kartanonherrojen tai 1700-luvun virolaisen siirtoväen mukana.

Tietysti voidaan väittää, että Virolahden Erkki Riihipappi olisi ollut Virosta Suomeen saapunut siirtolainen samalla tavoin kuin monet Karjalassa jo 1540-luvulla mainitut Virolaiset ja Eistit. Tähän on kuitenkin huomautettava, että nuo Virolaiset ja Eistit edustavat keskiaikaista muuttoliikettä, joka on

¹ VA 3493: 2, 5810: 4, 5823: 22, 5852: 20 ja 3544: 12.

ollut tunnettu historiallinen ilmiö ja liittynyt virolaisten vuotuisiin, Suomenlahden pohjoisrannikon Viro- ja Est-alkuisen paikannimistön synnyttäneisiin kalastusmatkoihin. 1500-luvulla sen sijaan muuttoliikkeen suuntautuminen oli päinvastainen: suomalaisia muutti joukoittain Viroon, mutta ei tietävästi virolaisia Suomeen.*

Eiköhän vain riihipappi ole Suomessakin viimeistään keskiaikainen termi?

AULIS OJA

Le nom de personne Erkki Riihipappi

Dans Virittäjä 1956 (p. 376 suiv.), M. Ilmar Talve a émis la supposition que le finnois *riihipappi*, désignant une personne chargée de chauffer la grange, serait un mot d'emprunt à l'estonien, venu de cette langue au 17e ou au 18e siècle. Le mot estonien correspondant *rehepapp* se trouve

déjà dans des documents datant du 15e siècle. Toutefois, le nom de famille Riihipappi, mentionné dans la commune de Virolahti dans la province de Carélie durant les années 1600—1608, démontre qu'il s'agit d'un emprunt plus ancien, effectué probablement déjà au Moyen Âge.

AULIS OJA

* R. Rosén, Vehkalahden pitäjän historia I (Helsinki 1936), s. 228. — K. R. Melander, Virolaista asutusta Suomen etelärannikolla ja sen saarilla (Kotiseutu 1937, s. 63—74). — Veikko Mattila, Siirtolaisuutta Karjalasta ja Itä-Uudeltamaalta Viroon 1500-luvulla (Historiallinen Aikakauskirja 1939, s. 53—57).